

1. UVOD

Interna kontrola ima osnovnu ulogu u upravljanju rizicima od bitnog značenja za postizanje poslovnih ciljeva organizacije. Interna kontrola obuhvata principe, procese, zadatke, rad osoblja i druge karakteristike organizacione strukture društva koje omogućuju: operativnu efikasnost i efektivnost, vjerodostojnost izvještaja (internih i eksternih) i usklađenost sa važećim propisima i regulativama.

Interna revizija je nezavisna, objektivna i savjetodavna djelatnost čiji je cilj povećavanje vrijednosti i usavršavanje operativnog funkcionisanja organizacije. Ona pomaže organizaciji u postizanju ciljeva kroz sistematičan i discipliniran pristup procjenama i poboljšavanju efikasnosti procesa upravljanja

Zakon o računovodstvu i reviziji (Službene novine FBiH, 83/09) predstavlja osnovni propis kojim se uređuju principi računovodstva i sadržaj finansijskih izvještaja, predviđa obavezu primjene međunarodnih standarda revizije, kodeksa za profesionalne računovođe i pratećih objašnjenja i smjernica, koje donosi Međunarodna federacija računovođa (MFR). Zakon o računovodstvu i reviziji propisuje da su sva pravna lica dužna voditi poslovne knjige u skladu sa ovim Zakonom i standardima, u kojima trebaju biti evidentirane sve poslovne promjene, događaji i transakcije u toku poslovne godine. Sve nastale promjene evidentiraju se u poslovnim knjigama na osnovu urednih i vjerodostojnih knjigovodstvenih dokumenata, koji su dokazi o nastanku, karakteru i vjerodostojnosti tih transakcija i poslovnih događaja. Primjenom propisanog kontnog plana podaci o poslovnim događajima i transakcijama se u poslovnim knjigama evidentiraju kao promjene vrijednosti i stanja pojedinih kategorija imovine, obaveza i kapitala pravnog lica, te kao njegovi prihodi, rashodi finansijski rezultat i njegova raspodjela. Član 33. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH uređuje obim primjene Međunarodnih standarda prilikom vođenja računovodstva, finansijskog izvještavanja i revizije finansijskih izvještaja.¹

1.1. Problem, predmet i objekt istraživanja

Veliki privredni i finansijski skandali pokazali su bitnost uvođenja, razvijanja i funkcionisanja sistema interne kontrole i revizije. Cjelokupni sistem internog nadzora, funkcionalno gledajući, može se provoditi pomoću internih kontrola koje su ugrađene u poslovne procese, te kroz nadziranje njihovog funkcionisanja što se osigurava dodatnom višom razinom nadzora. Problem koji se postavlja pred menadžment neke organizacije je na koji način organizovati funkcije interne kontrole i interne revizije, kako bi one postigle najbolju učinkovitost i doprinijele poboljšavanju efikasnosti procesa upravljanja.

1.2. Svrha, cilj i značaj istraživanja

Svrha ovog istraživanja je ukazati na važnost poznavanja osobina i mogućnosti interne kontrole i interne revizije, koje su neophodne za donošenje kratkoročnih i dugoročnih upravljačkih odluka od strane menadžmenta odnosno rukovodstva preduzeća. Upravljačke odluke koje nisu ispravno donesene mogu, uticati ne samo na djelovanje i razvoj preduzeća, nego, dovesti u pitanje i njegovo samo postojanje, te je svrha ovog rada ukazati na bitnost interne kontrole i interne revizije u otklanjanju propusta i nedostataka koji bi mogli voditi donošenju loših upravljačkih odluka.

¹ Zakon o računovodstvu i reviziji, Službene novine FBiH, 83/09

Cilj ovog rada je prikaz internog sistema kontrole i revizije u mikrofinansijskom sektoru:

- Jasna definicija internog sistema kontrole i njegovog mjesta u sistemu nadzora u organizacijama,
- Uloga interne revizije u ovom sistemu nadzora i njeni zadaci u odnosu na interni sistem kontrole

Značaj obrade izabrane tematike je da ovaj rad bude od praktične koristi i da pruži potrebne informacije i saznanja onima koji se bave upravljanjem u preduzećima, kako bi mogli odgovoriti na izazove poslovanja u savremenim uslovima.

1.3. Hipoteza istraživanja

Pri istraživanju se polazi od sledeće hipoteze: Interna kontrola i interna revizija obezbeđuju operativnu efikasnost i efektivnost organizacije, vjerodostojnost internih i eksternih izvještaja i usklađenost sa važećim propisima i regulativama.

1.4. Metode istraživanja

U radu će biti prezentovana postojeća saznanja i istraživanja koja se bave pitanjem interne kontrole i interne revizije.

Za istraživanje i formulisanje rezultata istraživanja uzete su u obzir različite metode kako bi se zadovoljile osnovne naučne metodološke odlike, kao što su: objektivnost, pouzdanost, sistematičnost i opštost.

Naučne metode koje su primijenjene u istraživanju su: istorijska metoda, metoda deskripcije, analitička i sintetička metoda, komparativni metod, te studija primjera. Postizanje sveobuhvatnosti u toku izrade rada ostvaruje se spojem teorijskih istraživanja i naučnih saznanja.

Primjenom analitičko – sintetičkog i komparativnog metoda u glavnom dijelu omogućava se da se teorijska saznanja i istraživanja uporede sa rezultatima dobijenim u praksi.

U trećem dijelu rada se putem istorijske metode, daje hronološki razvoj interne revizije, kako bi se hronološki prikazali procesi koji su se desili u prethodnom vremenu. Pomoću metode deskripcije se vrši opisivanje na jednostavan način predmeta i procesa vezanih za organizaciono uređenje sistema interne kontrole i interne revizije. Opisivanje je praćeno određenim pojašnjenjima o uočenim bitnim osobinama predmeta i procesa, njihovih zakonitosti, međusobnih veza i odnosa. Studijom primjera je analiziran sistem interne kontrole i interne revizije mikrokreditne fondacije “Partner”.

1.5. Struktura rada

Rad je podijeljen na šest poglavlja.

U prvom poglavlju obrađen problem, predmet, objekt, cilj i značaj istraživanja, uključujući hipoteze i metodologiju istraživanja, kao i strukturu rada. Drugo poglavlje se bavi osnovnim pojmovima i elementima interne kontrole, njenim ciljevima i zadacima. U trećem poglavlju analizirana je interna revizija. U četvrtom poglavlju dat je prikaz odnosa između interne kontrole i interne revizije. Peto poglavlje predstavlja studiju primjera interne kontrole i revizije u mikrokreditnoj fondaciji “Partner”. Na kraju rada data su zaključna razmatranja.